

I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno położonej na południowo- zachodnim krańcu województwa warmińsko – mazurskiego zakłada dokładny czas realizacji na lata 2007-2013 oraz czas przybliżony na lata następne. Program zgodny jest z Ustawą o Samorządzie Gminnym z 8 marca 1990 roku oraz Ustawą i Samorządzie Powiatowym z 5 czerwca 1998 rok.

Do jego przygotowania programu zaangażowano przedstawicieli mieszkańców gminy– lokalnych liderów. Plan będzie realizowany po uzyskaniu akceptacji społecznej . Dokument będzie wdrażany Uchwałą Rady Gminy Grodziczno

II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy Grodziczno.

1. Informacje ogólne.

1.1 Położenie, powierzchnia i podział administracyjny.

Źródło : www.grodziczno.pl

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

Gmina Grodziczno położona jest w południowo - zachodniej części województwa warmińsko - mazurskiego, we wschodniej części powiatu nowomiejskiego. Powierzchnia gminy wynosi 154,3 km². Graniczy z gminami: Lubawa, Nowe Miasto, Rybno, Lidzbark, Kurzętnik oraz Brzozie. Gmina Grodziczno dzieli się na 17 sołectw: Boleszyn, Grodziczno, Katlewo, Kowaliki, Kuligi, Linowiec, Lorki, Montowo, Mroczenko, Mroczo, Nowe Grodziczno, Ostaszewo, Rynek, Świniarc, Trzcina, Zajęczkowo oraz Zwiniarz.

Gminę Grodziczno obecnie zamieszkuje 6228 osób (faktyczne miejsce zamieszkania, stan na 31 XII 2006 roku)

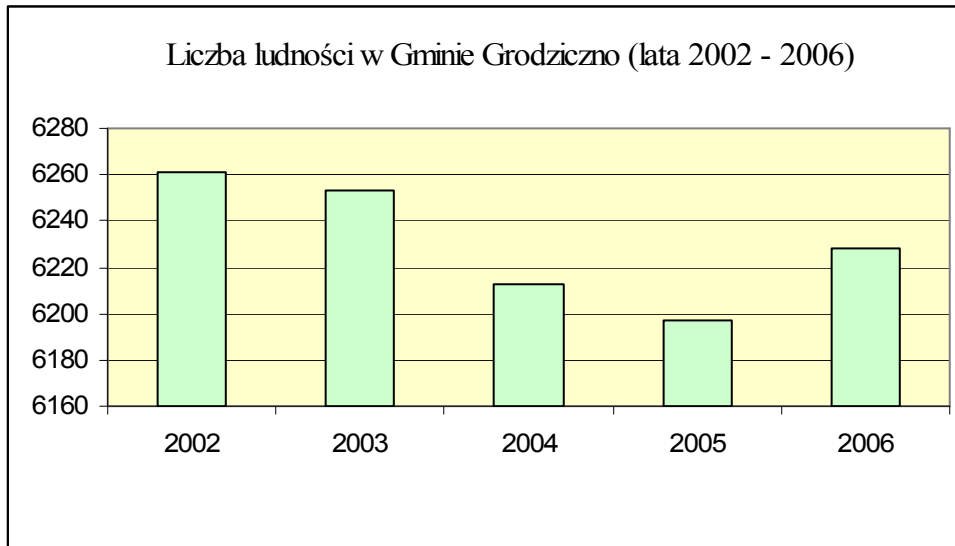
Tab. 1. Stan ludności w Gminie Grodziczno - wg miejsca zameldowania/ zamieszkania i płci - lata 2002 - 2006.

	J. m.	2002	2003	2004	2005	2006
ogółem						
stałe miejsce zameldowania						
stan na 30 VI						
ogółem	osoba	6 418	6 389	6 406	6 388	6 368
mężczyźni	osoba	3 243	3 232	3 262	3 253	3 240
kobiety	osoba	3 175	3 157	3 144	3 135	3 128
stan na 31 XII						
ogółem	osoba	6 406	6 382	6 401	6 370	6 379
mężczyźni	osoba	3 245	3 244	3 258	3 238	3 245
kobiety	osoba	3 161	3 138	3 143	3 132	3 134
faktyczne miejsce zamieszkania						
stan na 30 VI						
ogółem	osoba	6 276	6 244	6 277	6 200	6 195
mężczyźni	osoba	3 177	3 168	3 209	3 177	3 160
kobiety	osoba	3 099	3 076	3 068	3 023	3 035
stan na 31 XII						
ogółem	osoba	6 261	6 253	6 213	6 197	6 228
mężczyźni	osoba	3 181	3 191	3 182	3 158	3 179
kobiety	osoba	3 080	3 062	3 031	3 039	3 049

Źródło : www.stat.gov.pl.

Liczba ludności od 2002 do 2005 roku systematycznie spadała (faktyczne miejsce zamieszkania - stan na 31. XII). Jednak w 2006 liczba ludności nieco wzrosła (pokazuje to rysunek nr. 2).

Największą pod względem ludności miejscowością w gminie jest Mroczo z 1183 mieszkańcami , a najmniejszą - Jakubkowo - jedynie 3 mieszkańców.

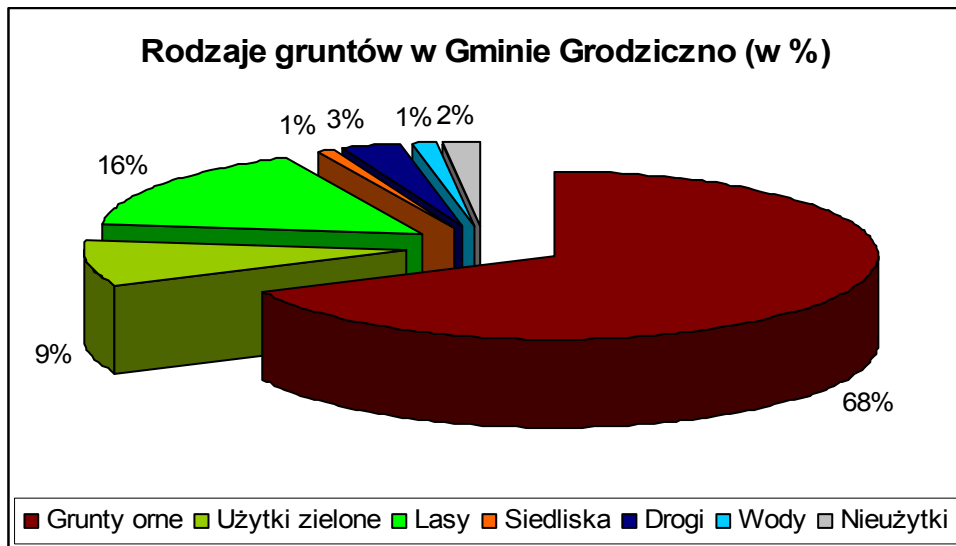
Źródło : opracowanie własne na podstawie www.grodziczno.pl

Tab. 2 Ludność gminy w podziale na poszczególne miejscowości. (lata 2002 - 2006).

Lp.	Miejscowość	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
1.	Grodziczno	363	362	362	370	371
2.	Kowaliki	87	87	85	83	84
3.	N.Grodziczno	664	657	645	638	639
4.	Jakubkowo	5	5	4	3	3
5.	Montowo	492	496	490	487	490
6.	Białobłoty	98	94	96	97	98
7.	Lorki	202	195	198	201	202
8.	Zwiniarz	298	295	290	293	288
9.	Świniarc	266	270	269	272	272
10.	Katlewo	193	194	196	185	186
11.	Ostaszewo	448	444	449	449	447
12.	Rynek	271	269	256	252	250
13.	Trzcin	283	278	276	271	269
14.	Boleszyn	516	524	518	518	518
15.	Mroczo	1211	1231	1200	1189	1183
16.	Mroczenko	301	301	282	281	282
17.	Linowiec	439	434	428	428	427
18.	Zajączkowo	253	254	254	256	260
19.	Kuligi	338	338	323	325	325

Źródło : www.grodziczno.pl

Gmina obejmuje 15.427 ha, w tym użytki rolne stanowią 11.848 ha, z czego na grunty orne przypada 10.399 ha, a na trwałe użytki zielone 1.421 ha, grunty pod lasami i zadrzewieniami 2.443 ha, grunty pod wodami 207 ha, użytki kopalne - 4 ha, tereny komunikacyjne 424 ha, tereny osiedlowe - 226 ha, nieużytki - 275 ha.

Źródło : www.grodziczno.pl

Wiodącą funkcją gminy jest funkcja rolna a uzupełniającą obsługa ruchu turystyczno - wypoczynkowego. Gmina Grodziczno wraz jedenastoma innymi gminami byłego województwa toruńskiego należy do "Zielonych Płuc Polski", w/w tereny charakteryzują się bardzo wysokimi walorami przyrodniczymi oraz krajobrazowymi co sprzyja turystyce.

1.2 Środowisko przyrodnicze.

Teren dzisiejszej gminy Grodziczno, podobnie jak cały makroregion, ukształtowany został w okresie ostatniego zlodowacenia. Procesy glacialne związane z kolejnymi fazami postępu i regresji lądolodu spowodowały, że obszar ten został mocno urzeźbiony i charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem hipsometrycznym. Występuje tu wyjątkowo duże nagromadzenie polodowcowych form rzeźby terenu, takich jak m.in. moreny denne, pagórki i wzgórza morenowe, rynny subglacialne, płyty sandru, wytopiskowe. Najniżej położonym obszarem jest dolina rzeki Wel (poniżej 100m n.p.m.), głęboko wcięta w otaczające tereny wysoczyznowe (140 – 160m n.p.m.). W kierunku północno-wschodnim (Garb Lubawski) teren wznosi się i w rejonie na wschód od m. Zwiniarz osiąga największą wysokość 200,8m n.p.m. Teren gminy Grodziczno, pod względem geomorfologicznym, podzielić można trzy zasadnicze części:

- wysoczyznę morenową,
- dolinę rz. Wel i rynnę jeziora Kiełpińskiego,
- fragmentem sandru Skrwy.

1.2.1 Gleby

Na terenie gminy Grodziczno największe obszary zajmują gleby brunatne właściwe i brunatne wylugowane. Występują one dużymi płatami na całym obszarze, głównie tam gdzie w podłożu zalegają gliny piaszczyste i piaski gliniaste. Słabsze gleby, biellicowe i pseudobiellicowe wytworzyły się z utworów wodno-lodowcowych-piasków. Ten typ gleb spotkać można głównie w północnej i południowo-wschodniej części gminy, na obszarach sandrowych. Na wysoczyźnie, małymi płatami, występują czarne ziemie właściwe i zdegradowane wytworzone na podłożu glin i piasków gliniastych mocnych, natomiast w dolinie rzeki Wel oraz w dolinkach mniejszych cieków, gleby organiczne – torfowe, murszasto-torfowe oraz mułowo-torfowe.

Tab. Użytkowanie gruntów w 2005 roku w Gminie Grodziczno na tle pozostałych gmin wiejskich powiatu nowomiejskiego (w ha)

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogólna	W tym						
		Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
		Razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska		
Grodziczno 2005	15 427	11 521	10 075	28	738	680	2 286	1 620
Kurzętnik 2005	14986	10 485	9 043	38	571	833	2 705	1 796
Nowe Miasto Lubawskie 2005	13802	9 523	8 212	41	492	778	2 296	1 983
Biskupiec 2005	24125	14 749	12 964	86	1 350	949	6 543	2 833

Źródło: www.stat.gov.pl. Opracowanie własne.

1.2.2 Hydrografia

Pod względem hydrograficznym opisywany teren leży w zlewni rzeki Wel, lewobrzeżnego dopływu Drwęcy. Rzeka ta bierze początek w pobliżu Jeziora Wielka Dąbrowa, na wysokości 231m n.p.m. Powierzchnia zlewni wynosi 799,1km² a długość rzeki 95,8km (W. Mrózek, 1984). Na terenie gminy Grodziczno Wel płynie na odcinku 11,9km z południowo-wschodu na północny-zachód. Jest to typowa rzeka pojezierna, przepływająca przez liczne jeziora i odwadniająca obszary polodowcowe. Na terenie gminy Wel płynie w większości spokojnie, w stosunkowo szerokiej dolinie (miejscami nawet do 1km), ograniczonej wysokimi zboczami wysoczyzny. Szerokość koryta cieku wynosi 8 - 10m; średnia głębokość

0,8 – 1,0m; przepływ średni roczny 5,48m³/s (profil – Kuligi). Spadek rzeki jest zmienny - średnio wynosi 1,24‰, natomiast miejscami, na odcinkach przelomowych (m.in. w rezerwacie „Piekiełko”), dochodzi do 4,1‰. Rzeka nabiera wtedy cech potoku górskiego. 4‰, Wel przyjmuje wody licznych dopływów i rowów melioracyjnych, a także ma połączenie z jeziorami - Kiełpińskim i Tylickim. Największym dopływem Welu jest Wulka (inaczej Prątniczka), o powierzchni zlewni 332,6km² i długości 29,3km. Inne ważniejsze dopływy to dopływ bez nazwy z Jez. Kiełpińskiego oraz Katlewka i Bałwanka. Ta ostatnia, z pierwotnego rowu melioracyjnego odprowadzającego wody gruntowe z okolic kopalni kredy jeziornej „Wenecja” po jego pogłębieniu i przedłużeniu przeobraziła się w główne koryto rzeki Wel, tocząc obecnie swe wody przez jezioro Fabryczne.

Na terenie gminy Grodziczno występują też liczne jeziora. Do największych należą: Kiełpińskie, Jakubkowskie, Linowiec, Katlewskie, Kulickie. Ponadto jest tu jeszcze 17 innych zbiorników (oczek), których powierzchnia jest większa od 1ha. Największe na terenie gminy Grodziczno - Jezioro Kiełpińskie, podobnie jak położona już poza terenem gminy jezioro Tylickie, jest typowym jeziorem rynnowym. Jeziora te charakteryzują się wąskim i długim kształtem, stosunkowo dużą głębokością, wąską strefą litoralu i wysokimi brzegami. Powierzchnia Jeziora Kiełpińskiego wynosi 68ha, długość 2700m, szerokość 510m i głębokość max. 12,9m. Podstawowe dane morfometryczne największych jezior na terenie gminy Grodziczno przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Szerokość (m)	Długość (m)	Głębokość (m)
1.	Kiełpińskie	68,0	2700	510	12,90
2.	Jakubkowskie	11,5	620	200	b.d.
3.	Linowiec.	9,5	400	275	b.d.
4.	Katlewskie	9,3	525	220	2,80
5.	Kulickie	5,4	300	200	b.d.

1.2.3 Klimat

Klimat obszaru Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego nie odbiega zasadniczo od ogólnych cech klimatu Polski. Tak jak na całym Niziu charakteryzuje się przejściowością i dużą zmiennością warunków temperaturowych, opadowych, anemometrycznych (kierunku i prędkości wiatrów), parowania, zachmurzenia i in. Wynika to z faktu ścierania się na tym terenie mas powietrza oceanicznego i kontynentalnego. Według rejonizacji rolniczo-

klimatycznej Polski Gumińskiego (1948) opisywany obszar gminy Grodziczno leży w granicach dzielnicy mazurskiej (V) charakteryzującej się m.in. stosunkowo dużymi wahaniami temperatury i nieco większymi od średniej opadami atmosferycznymi. Charakterystyka klimatyczna gminy Grodziczno, oparta o dane z okolicznych stacji i posterunków meteorologicznych (Lidzbark, Iława, Brodnica), przedstawia się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza: 7,1°C,
- dni z przymrozkami: pow. 130 (pierwsze przymrozki występują w połowie października, a ostatecznie w końcu kwietnia),
- średni opad roczny: 635mm,
- pokrywa śnieżna zalega: 60 – 100 dni,
- dominacja wiatrów z sektora zachodniego: 45% a ich średnia prędkość: 3,2m/s
- parowanie: 490mm (ok. 75% opadu)

1.2.4 Szata roślinna

Na terenie gminy występują zarówno zbiorowiska roślinne o charakterze naturalnym jak i zmienione antropogenicznie, w różnym stopniu przekształcone przez oddziaływania gospodarcze. Roślinność naturalną reprezentują nie zmienione lub mało zmienione przez człowieka lasy i zarośla, a także zbiorowiska roślinności nieleśnej - wodnej, szuwarowej, torfowiskowej i źródłiskowej. Naturalne lasy i tereny bagienne są typowe dla dawnej (z okresu neolitu) szaty roślinnej, kiedy swoją działalność gospodarczą człowiek dopiero rozpoczynał.

Obecnie w wyniku wielowiekowych działań gospodarczych na znacznej powierzchni terenu powstała roślinność zastępcza, ukształtowana na skutek wycięcia lasów i osuszenia terenów bagiennych. Antropogeniczną roślinność zastępczą stanowią przede wszystkim obserwowane na trasie ścieżki rowerowej pola uprawne i użytki zielone na odcinku Lorki – Nowe Grodziczno a także zbiorowiska ruderalne związane z najsilniej zmienionymi przez człowieka siedliskami na terenach zabudowanych i wzdłuż szlaków komunikacyjnych (Zawoda – Trzcina). Często spotykamy też inne zbiorowiska zastępcze, o cechach półnaturalnych. Należą do nich zbiorowiska lasów gospodarczych, o zmienionym składzie gatunkowym, dostosowanym do potrzeb ekonomicznych. Tego typu lasy spotkać można głównie na trasie prowadzącej wokół jeziora Kiełpińskiego. W kompleksach leśnych spotykamy ponadto zbiorowiska zrębowe, okrajkowe i murawowe.

Na terenie gminy Grodziczno zwraca uwagę obecność kilku kompleksów leśnych (np. Rynek-Ostaszewo, wokół jez. Fabrycznego oraz wokół jez. Kiełpińskiego). W ich obrębie stosunkowo duży udział mają lasy grądowe, czyli wielogatunkowe lasy liściaste typowe dla siedlisk żyznych i zwykle umiarkowanie wilgotnych. Z natury ich drzewostan tworzą różne gatunki liściaste, głównie grab zwyczajny, lipa drobnolistna oraz dąb szypułkowy i dąb bezszypułkowy. Jednak obecnie prawie zawsze w najwyższej warstwie drzewostanu panuje sztucznie wprowadzona sosna zwyczajna. W podszyciu grądów rośnie podrost drzew liściastych oraz leszczyna pospolita i trzmielina brodawkowata. Runo jest bogate, obfituje w gatunki zakwitające wcześniej, przed pełnym ulistnieniem drzew. Z roślin typowych dla runa grądu wymienić należy takie gatunki jak zawilec gajowy, przylaszcza pospolita, gwiazdnica wielkokwiatowa, gajowiec żółty, fiołek leśny, narecznica samcza i szczawik zajęczy.

Szczególnie naturalny charakter mają lasy grądowe na zboczach doliny Welu w granicach projektowanego rezerwatu "Piekiełko". Występują tam tzw. grądy zboczowe, z większym niż gdzie indziej udziałem wiązu górskiego i klonu zwyczajnego. Zwraca uwagę bogactwo florystyczne runa, w tym także obecność gatunków rzadkich i chronionych. W widnych partiach tego lasu można spotkać chronioną pluskwicę europejską, turówkę leśną i paprotkę zwyczajną, a w miejscach bardziej zacienionych - gnieźnika leśnego i wawrzyńka wilczelyko.

Interesujący kompleks lasów grądowych występuje też w uroczysku Janowo oraz pomiędzy Welem a jeziorem Kiełpińskim, gdzie rozciągają się silnie pofalowane powierzchnie morenowe. W ich partiach o starszych drzewostanach (z dominacją grabu i sosny) obserwować możemy typowe grądowe runo z niektórymi gatunkami rzadkimi i chronionymi. W tych kompleksach leśnych możemy odnaleźć liczne płaty roślinności zrębowej i okrajkowej, w tym okrajków ciepłolubnych, florystycznie bogatych.

Znacznie mniejsze powierzchnie zajmują bory mieszane, czyli lasy iglaste (głównie sosnowe) z domieszką niektórych tylko drzew liściastych (dąb, brzoza, osika), typowe dla znacznie uboższych siedlisk piaszczystych. Typowymi dla borów gatunkami runa są borówki - czarna i brusznica. Zwykle w borach zwraca uwagę liczny udział mchów. Przykładem może tu posłużyć południowo wschodni kraniec jez. Kiełpińskiego.

Do naturalnych zbiorowisk leśnych należą zespoły wykształcone na siedliskach wilgotnych i podmokłych. W miejscach wilgotnych i żyznych spotykamy łągi jesionowo-olszowe, zwykle z olszą czarną w drzewostanie, bujnym podszytem i runem. W ich runie rośnie zwykle pokrzywa zwyczajna, niecierpek pospolity, rzeżucha gorzka i wietlica samicza. Natomiast żyzne miejsca podmokłe zasiedlają olsy, czyli bagienne lasy z olszą czarną. W ich runie występują takie gatunki jak kosaciec żółty, trzcina pospolita, turzyca błotna, turzyca długokłosa, psianka słodkogórz, karbieniec pospolity, narecznica błotna i czermień błotną. Rzadziej, przeważnie na siedliskach o umiarkowanej lub niskiej żyzności, wykształca się brzezina bagienna, z runem florystycznie ubogim.

1.3. Turystyka

Gmina, malowniczo położona, znajduje się między dwoma ośrodkami wypoczynkowymi - w Ostaszewie i Rynku i jednym gospodarstwem agroturystycznym. Leżące nad jeziorami pośród lasów, na pięknym terenie pagórkowatym, dają wypoczywającym warunki aktywnej rekreacji. Ośrodki wymagają wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Przez gminę przepływa rzeka Wel, będąca coraz bardziej docenianym szlakiem spływów kajakowych, w opinii wodniaków wartym szerszego rozpropagowania. Atrakcją jest także Welski Park Krajobrazowy, częściowo położony na terenie Gminy Grodziczno i rezerwat "Piekiełko".

Potencjalnie na terenie gminy istnieje więcej miejsc posiadających walory krajobrazowe i historyczne do rozwoju tej funkcji.

Turystyka i rekreacja staje się ważnym czynnikiem rozwoju gminy. Sprzyja temu położenie gminy. Przez jej teren przepływa rzeka Wel - największy lewobrzeżny dopływ Drwęcy. Bierze ona początek w okolicy wsi Jankowice u podnóża Wzgórz Dylewskich na wysokości 231 m n.p.m. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 799,1 km² (gmina Grodziczno i Nowe Miasto Lub.). Wel w gminie Grodziczno płynie przez bardzo urozmaicony teren.

1.3.1 Zabytki i atrakcje turystyczne

Najstarszym zabytkiem znajdującym się na terenie gminy jest kościół parafialny w Grodzicznie. Pierwsze udokumentowane wzmianki o parafii pochodzą z czternastego wieku i związane są z budową w 1340 roku gotyckiego kościoła pw. św. Piotra i Pawła.

Parafia w Grodzicznie była prawdopodobnie pierwszą ustanowioną przez zakon Krzyżacki na tej części ziemi lubawskiej.

Podczas wojen krzyżacko-polskich w piętnastym wieku kościół uległ poważnym zniszczeniom. Odbudowany został ponownie w 1500 roku. W 1739 roku odnowiono świątynię oraz dobudowano drewniane prezbiterium. Ponownie odrestaurowano świątynię w 1822 roku, natomiast w roku 1900 dobudowano murowaną kruchtę boczną i zakrystię. Dalsze prace renowacyjne przeprowadzono w 1922 roku. Podczas drugiej wojny światowej gmach kościelny nie został naruszony, natomiast zostały rozbite drzwi i zamki, podjęta była też próba rozbicia tabernakulum. W 1946 roku przeprowadzono remont kościoła. Kolejny poważny remont został rozpoczęty dopiero w 1994 roku. Kościół w Grodzicznie jest wybudowany w stylu gotyckim, orientalnym z cegły na kamiennym cokole. Prostokątny korpus z kwadratową wieżą od zachodu oraz niższym i wyższym drewnianym, trójbocznie zamkniętym prezbiterium od wschodu, wzniesionym w zrębowej, odeskowanym. Do korpusu nawowego, od strony południowej przylega prostokątna kruchta boczna. a do ściany północnej prezbiterium dostawiona murowana zakrystia, której szczyt wschodni trójkątny jest otynkowany. Górna partia wieży cechuje się prostokątnymi blendami mieszczącymi ostrołukowe otwory doświetlające. Korpus, prezbiterium i kruchta boczna są pokryte osobnymi dachami dwuspadowymi. Wieża natomiast dachem namiotowym. Wnętrze świątyni jest jednonawowe, przekryte drewnianym stropem kasetonowym wspartym na czterech drewnianych kolumnach. Wnętrze kościoła jest w większości z siedemnastego i osiemnastego wieku. Tworzą go: ołtarz główny z około 1740 r. Z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem z połowy siedemnastego wieku, wczesnobarokowa rzeźba Chrystusa w Grobie z połowy siedemnastego wieku, późnobarokowe tabernakulum. Barokowy ołtarz boczny św. Jana Nepomucena, ołtarz boczny Męki Pańskiej oraz barokowy ołtarz boczny Matki Boskiej z 1740r. Prawdopodobnie z czternastego wieku pochodzą okucia drzwi z kruchty zachodniej do nawy kościoła oraz okucia i drzwi kruchty południowej. W kościele znajduje się jeszcze posiadające historyczną wartość złote przedmioty: monstrancja i kielich barokowy kociołek do wody święconej późno barokowy lichtarz. Organy pochodzą z ok. 1880r. Najcenniejsze zabytki zostały przeniesione do muzeum w Pelplinie i są to: gotyckie rzeźby Boga Ojca Tronującego i Matki Boskiej Tronującej z 1380 r., oraz renesansowa figura Chrystusa Salvatora z okresu po połowie szesnastego wieku.

Na terenie gminy najstarsze ślady pobytu człowieka pochodzą z epoki neolitu (ok. 4000-1.500 lat p.n.e.). Należą do nich siekiery kamienne znalezione w **Lubawie oraz**

w Linowcu.

Grodziczno -kościół gotycki trójnawowy z około 1340 r.

Boleszyn -kościół późno barokowy zbudowany w latach 1721-23.

Mroczno -zabytkowe domy z pierwszej połowy dziewiętnastego wieku.

Trzcina-tablica upamiętniająca pomordowanych w czasie drugiej wojny światowej znajdująca się przy drodze wiodącej do Mroczna,

Rynek -drewniane zabudowania zwane poniatówkami pochodzące z okresu międzywojennego ; grobowiec dawnego właściciela majątku Rynek o nazwisku Mateja. który splądrowano po drugiej wojnie światowej.

Trzcina - ślady słowiańskiego grodziska pochodzące z okresu wczesnego średniowiecza.

Na terenie gminy znajdują się pomniki przyrody:

- skupienie dwóch dębów o obwodach 319 cm i 445 cm w parku w Nowym Grodzicznie,
- skupienie drzew - lipa drobnolistna o obwodzie 373 cm , dąb szypułkowy o obwodzie 455 cm w Katlewie
- skupienie 6 drzew - klon, jawor, dąb szypułkowy, dwa graby oraz modrzew europejski o obwodach od 191 cm do 290 cm w parku w Nowym Grodzicznie.

W gminie Grodzicznie występują też 4 parki wiejskie podworskie.

Przez teren gminy nie przebiegają ścieżki rowerowe o znaczeniu międzynarodowym, międzyregionalnym. Obecnie wyznaczone są ścieżki rowerowe w obrębie Welskiego Parku Krajobrazowego o znaczeniu lokalnym, W Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodziczno proponuje się utworzenie sieci ścieżek rowerowych o znaczeniu lokalnym. Gmina może wyznaczyć ścieżki o innym przebiegu, stosownie do potrzeb. Wszystkie trasy wymagają urządzenia oraz wyposażenia w usługi.

Szlak kajakowy prowadzi rzeką Wel i łączy się z projektowanym szlakiem turystyki wodnej rzeki Drwęcy, również wymaga urządzenia i wyposażenia w usługi.

Ścieżki turystyczne na terenie gminy :

- Ścieżka piesza wokół jez. Okuminek.
- Ścieżka wokół jeziora Kiełpińskiego (pieszo - rowerowa)
- Ścieżka rowerowa północnym skrajem Welskiego Parku Krajobrazowego

1.3.2 Rozwój turystyki na terenie Gminy Grodziczno.

W rozwoju turystyki w gminie przyjęto następujące zasady:

- 1 uporządkowanie istniejącego zagospodarowania turystycznego poprzez podniesienie jego standardu i sukcesywne włączanie do systemu kanalizacji sanitarnej;
- 2 poprzedzanie nowego zainwestowania rozwiązaniem gospodarki ściekowej w sposób nie zagrażający środowisku;
- 3 rozwój turystyki krajoznawczej szczególnie w obrębie strefy I „parkowo- krajobrazowej”;
- 4 rozwój bazy dla różnych form turystyki; szczególny nacisk należy położyć na przedłużenie sezonu turystycznego.
- 5 budowa obiektów związanych z obsługą szlaków turystycznych - drogowych, rowerowych, wodnych;
- 6 nową zabudowę turystyczną należy wiązać z istniejącymi układami osadniczymi.

Zasady rozmieszczenia bazy turystycznej:

Tereny rozwojowe pod zabudowę turystyczną wyznaczono w miejscowości Mroczenko nad rzeką Bałwanką, w miejscowości Mroczo, Zwiniarz, Wenecja, rejon jeziora Grąd oraz adaptowano tereny rozwojowe wyznaczone w planach miejscowych.

Ponadto zabudowa turystyczna w różnych formach może powstawać w ramach wyznaczonych terenów osadniczych.

W zagospodarowaniu obszarów turystycznych przyjmuje się zasadę, że obrzeża jezior i rzek są wolne od zabudowy, za wyjątkiem obiektów bezpośrednio związanych z obsługą szlaków wodnych oraz służących rekreacji przyrodniczej (kąpieliska, przystanie, stacje wodne itp).

Szerokość niezabudowanych obrzeży winna być określona w planach miejscowych i uwzględniać obowiązujące w tym zakresie przepisy, warunki fizjograficzne oraz liczbę osób, która będzie je penetrować.

Należy zachować swobodny dostęp do dróg publicznych t.j. pas terenu o szerokości 1,5 m od

linii brzegowej musi być ogólnie dostępny, zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.(Dz. U. Nr 115 póź. 1229)

Agroturystyka może być rozwijana na terenie całej gminy, a w szczególności na terenie strefy I - ej w ramach istniejących siedlisk.

1.5 Zagospodarowanie przestrzenne

Zasady wydzielenia stref polityki przestrzennej

Na obszarze gminy wydzielono 4 strefy o zróżnicowanych zasadach zagospodarowania i kierunkach polityki przestrzennej.

Strefa I -parkowo-krajobrazowa, obejmuje najcenniejsze przyrodniczo tereny w środkowej części gminy - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel oraz teren Welskiego Parku Krajobrazowego. Przewidziana do rozwoju funkcji leśnej, przyrodniczej i turystycznej oraz rolnictwa ekologicznego.

Strefa II - krajobrazowa, obejmuje Buchnowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz część terenu „Ostoi Rzeki Wel" w południowo-wschodniej części gminy. Przewidziana do rozwoju funkcji leśnej, przyrodniczej i turystycznej oraz rolnictwa ekologicznego.

Strefa III -aktywizacji gospodarczej, obejmuje północno- wschodnią część gminy. Przewidziana do rozwoju wielofunkcyjnego - mieszkalnictwa, rzemiosła, wytwórczości i składów, bardziej intensywnych form rolnictwa, a w rejonie jeziora Hartowiec również funkcji turystycznej.

Strefa IV - rolniczo-osadnicza, obejmuje południowo-zachodnie tereny gminy. Przewidziana do rozwoju głównie funkcji rolnej

Jako podstawowe kryterium wydzielenia stref przyjęto walory przyrodniczo -krajobrazowe i wrażliwość środowiska na działalność ludzką w oparciu o warunki ekofizjograficzne, prawne formy ochrony przyrody oraz obecne trendy rozwojowe.

W obrębie strefy I i III wydzielono **obszary funkcjonalne**. Jako kryterium wydzielenia obszarów przyjęto granice terenów objętych ochroną prawną, charakter istniejącego zagospodarowania, trendy rozwojowe na danym obszarze i predyspozycje terenu do pełnienia określonych funkcji. W obrębie stref i obszarów funkcjonalnych wydzielono **tereny osadnicze** oraz w odniesieniu do obszarów, gdzie spodziewany jest znaczny rozwój również tereny rozwojowe. Tereny osadnicze zostały wyznaczone w granicach istniejącego

zainwestowania przy czym tereny wyznaczone pod zabudowę w obowiązującym do końca 2002 r planie miejscowym gminy potraktowano jako stan istniejący, niezależnie od tego czy zostały zabudowane czy nie.

Kierunki polityki przestrzennej w poszczególnych strefach

Strefa I -parkowo-krajobrazowa,

Teren strefy przecina teren gminy Grodziczno od jej południowo - wschodniej granicy w kierunku północno-zachodnim. Obejmuje tereny najcenniejsze krajobrazowe i przyrodniczo związane ze środkowym biegiem rzeki Wel: Welski Park Krajobrazowy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wel.

W obrębie strefy znajduje się rezerwat „Piekiełko” oraz projektowane ostoje przyrody: „Zakole Rzeki Wel” oraz część ostoi „Rzeka Drwęca” Funkcje gospodarcze w tej strefie muszą być podporządkowane wymogom ochrony środowiska.

W obrębie strefy wydzielono dwa obszary funkcjonalne:

obszar IA - „Parkowy”- obejmujący teren Welskiego Parku Krajobrazowego (WPK) - jego znaczącą część położoną w granicach gminy Grodziczno. Granica obszaru pokrywa się z granicą WPK

Obszar położony prawie w całości w zlewni pojeziernej. Tylko północny skraj obszaru znajduje się poza zlewnią - okolice miejscowości Grodziczno i częściowo Nowe Grodziczno.

Obszar predystynowany głównie do funkcji leśnej, przyrodniczej i turystycznej w tym również w formach pobytowych, oraz rolnictwo w formach przyjaznych środowisku.

Na terenie parku krajobrazowego zasady użytkowania i zagospodarowania określi plan ochrony parku. Do czasu opracowania planu ochrony parku należy stosować wymogi w zakresie użytkowania i ochrony według przepisów odrębnych -Rozporządzenie nr 24/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 8 sierpnia 1996 r. Obowiązuje m.in. zakaz zmiany stosunków wodnych, regulacji i zabudowy hydrotechnicznej rzek, cieków i zbiorników wodnych oraz innych prac mogących mieć niekorzystny wpływ na ekosystemy objęte ochroną i pogarszających stan zasobów wodnych, z wyłączeniem z zakazu budowy ujęć wodnych.

kierunki polityki przestrzennej:

1. unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpo-

- średnio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.
2. chronić teren ostoi przyrody „Zakole Rzeki Wel” przed nową zabudową w tym rolniczą;
  3. zachować rzekę Wel i jej dolinę w wysokim stopniu naturalności.
  4. chronić pozostały teren WPK przed zabudową rozproszoną; nową zabudowę, należy lokalizować w nawiązaniu do istniejącej zabudowy wsi Lorki i Trzcina.
  5. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
  6. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
  7. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
  8. preferencje dla rozwoju turystyki kwalifikowanej, wędrowskiej - rowerowej, pieszej, wodnej;
  9. przystosować teren do penetracji turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych.
  10. rozwijać funkcję agroturystyki przede wszystkim w oparciu o istniejące siedliska z ich ewentualną rozbudową.
  11. w rolnictwie stworzyć preferencje dla rozwoju form opartych o ekologiczne zasady gospodarowania,
  12. rozwój osadnictwa turystycznego w rejonie miejscowości Rynek, zgodnie z obowiązującym planem miejscowym oraz na wyznaczonych terenach rozwojowych w m. Rynek i w rejonie jez. Grądy przy drodze do miejscowości Kiełpiny. W północnej części obszaru, w sąsiedztwie miejscowości Grodziczno wyznaczono tereny rozwojowe pod nowe osadnictwo o dominującej funkcji mieszkaniowej.

obszar IB - „krajobrazowy” - obejmujący teren „Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel” (OChK Doliny Rzeki Wel), jego części w granicach gminy Grodziczno. Granica obszaru pokrywa się z granicą (OChK Doliny Rzeki Wel) W obrębie obszaru znajduje się część ostoi „Rzeka Drwęca”

W obrębie obszaru obowiązują zakazy i nakazy zawarte w Rozporządzeniu nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003. Obowiązują m.in. zakazy lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem realizacji inwestycji realizujących cele publiczne, zakaz likwidowania obszarów wodno-błotnych, zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na

środowisko zalicza się, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2004r (Dz. U. Nr179 póź. 1490 z 2002r) m.in, fermy hodowlane o wielkości powyżej 50 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP)

kierunki polityki przestrzennej:

1. unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpośrednio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.
2. chronić dolinę rzeki Wel przed zabudową w tym rolniczą; zachować rzekę i jej dolinę w wysokim stopniu naturalności.
3. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
4. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
5. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
6. przystosować teren do penetracji turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych.
7. rozwijać funkcję agroturystyki przede wszystkim w oparciu o istniejące siedliska z ich ewentualną rozbudową.
8. obiekty obsługi ruchu turystycznego lokalizować w nawiązaniu do istniejącej sieci osadniczej
9. w rolnictwie stworzyć preferencje dla rozwoju form opartych o ekologiczne zasady gospodarowania, rozwój upraw warzywniczych i sadownictwa

W obrębie obszaru nie wyznaczono terenów rozwojowych osadnictwa, jedynie niewielki teren pod funkcje rekreacyjne nad rzeką Bałwanką w miejscowości Mroczenko i w przysiółku Wenecja.

Nowa zabudowa winna być realizowana na terenach osadniczych, gdzie rezerwy terenu pod funkcje mieszkaniowe nie zostały wykorzystane. Są to tereny położone w większości poza zlewnią pojezierną.

Gospodarka ściekowa w miejscowościach Zajązkowo, Kuligi może być prowadzona w oparciu o indywidualne systemy

Strefa II - „krajobrazowa”

obejmuje teren „Buchnowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” (Buchnowski OchK), jego części w granicach gminy Grodziczno oraz cz. ostoju „Zakole Rzeki Wel” Teren w całości

położony w zlewni pojeziernej.

W obrębie strefy obowiązują zakazy i nakazy zawarte w Rozporządzeniu nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003. Obowiązują m.in. zakazy lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem realizacji inwestycji realizujących cele publiczne, zakaz likwidowania obszarów wodno-błotnych, zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2004r (Dz. U. Nr 179 póź. 1490 z 2002r) m.in. fermy hodowlane o wielkości powyżej 50 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP)

kierunki polityki przestrzennej:

1. chronić teren ostoi przyrody „Zakole Rzeki Wel” przed zabudową w tym rolniczą; w obrębie tego terenu winien obowiązywać całkowity zakaz wyznaczania nowych siedlisk budowlanych;
2. przystosować teren do penetracji turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych;
3. rozwijać funkcję agroturystyki przede wszystkim w oparciu o istniejące siedliska z ich ewentualną rozbudową.
4. w rolnictwie stworzyć preferencje dla rozwoju form opartych o ekologiczne zasady gospodarowania.
5. unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpośrednio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.
6. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
7. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
8. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.

W obrębie obszaru wyznaczono tereny rozwojowe o dominującej funkcji turystycznej w rejonie jez. Grady przy drodze do Kiełpin.

Strefa III - „aktywizacji gospodarczej”

Obejmuje tereny w północno-wschodniej części gminy, w większości rolnicze o ni-

skiej lesistości, charakteryzujące się występowaniem urodzajnych gleb, stosunkowo odporne na antropopresję.

W obrębie strefy wydzielono dwa obszary funkcjonalne:

1. **obszar III A** - „rolniczy” - obejmujący tereny położone w północnej części strefy, w większości poza zlewnią pojezierną z wyjątkiem fragmentu wschodniego w sąsiedztwie jeziora Zwiniarz i jeziora Katlewo Obszar predystynowany do:

- utrzymania dominacji funkcji rolnej w formach bardziej intensywnych
- rozwoju osadnictwa
- rozwoju małych i średnich zakładów produkcyjnych z preferencją przetwórstwa rolno- spożywczego

kierunki polityki przestrzennej:

1. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
2. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.
3. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
4. w rolnictwie należy dążyć do poprawy struktury obszarowej gospodarstw tworzenie gospodarstw farmerskich.
5. potrzeby w zakresie budowy elektrowni wiatrowych, masztów telefonii komórkowej należy realizować w obrębie tego obszaru
6. obiekty produkcyjne należy lokalizować przede wszystkim na wyznaczonych terenach rozwojowych oraz w obrębie istniejących jednostek osadniczych.
7. szerszy rozwój przemysłu winien być poprzedzony realizacją sieci kanalizacji sanitarnej.

W obrębie obszaru wyznaczono tereny rozwojowe osadnictwa o dominującej funkcji mieszkalno-usługowej i tereny przemysłowo -składowe.

Gospodarka ściekowa w miejscowościach Świnarc i Zwiniarz może być prowadzona w oparciu o indywidualne systemy.

- 2 **obszar III B** - „rolniczo - turystyczny”, obejmujący tereny położone w południowej części strefy, w rejonie jeziora Hartowieckiego oraz wsi Ostaszewo o glebach średnio

i słabo urodzajnych, położone w zlewni pojeziernej. Obszar predysponowany do rozwoju funkcji turystycznej w tym form pobytowych oraz osadnictwa.

kierunki polityki przestrzennej:

1. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
2. nową zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną lokalizować przede wszystkim na terenach wyznaczonych w planie miejscowym
3. na wyznaczonych terenach rozwojowych nową zabudowę mieszkaniową, rekreacyjną i usługową realizować wzdłuż istniejących dróg gminnych i tras przebiegu urządzeń sieciowych, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy,
4. rozwój agroturystyki,
5. gospodarka rolna w oparciu o ekologiczne zasady gospodarowania, rozwój upraw sadowniczych i ogrodnictwa
6. unikać prowadzenia magistralnych sieci przesyłowych nie obsługujących bezpośrednio terenu, sytuowania masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych.

Strefa IV- „rolniczo-osadnicza”

obejmuje południowo - zachodnią część gminy. Obszar strefy przylega od strony wschodniej do granic Wolskiego Parku Krajobrazowego, a od strony północnej do granicy Obszaru Chronionego Rzeki Wel. Są to tereny w większości rolnicze o niskiej lesistości, charakteryzujące się występowaniem gleb w większości średniej przydatności rolniczej, położone w zlewni pojeziernej. Obszar predystynowany do:

1. utrzymania dominacji funkcji rolnej w formach bardziej intensywnych
2. rozwoju osadnictwa
3. rozwoju małych i średnich zakładów produkcyjnych z preferencją przetwórstwa rolno-spożywczego.

Kierunki polityki przestrzennej:

1. trwałe użytki zielone, szczególnie wytworzone z gleb pochodzenia organicznego pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu
2. tereny bagienne pozostawić w stanie naturalnym.

3. gleby słabe, szczególnie silnie skonfigurowane powinny być zalesiane.
4. gospodarka rolna w formach bardziej intensywnych z ograniczeniami wynikającymi z faktu położenia obszaru w zlewni pojeziernej
5. ze względu na położenie w obrębie zlewni pojeziernej szerszy rozwój możliwy po zrealizowaniu systemów kanalizacji sanitarnej.

W obrębie obszaru wyznaczono tereny rozwojowe o dominującej funkcji rekreacyjnej w obrębie Mroczo. Nowa zabudowa mieszkalno-usługowa i produkcyjna winna być realizowana na terenach osadniczych, gdzie rezerwy terenu pod funkcje mieszkaniowe i przemysłowe nie zostały wykorzystane.

1.6. Infrastruktura techniczna

1.6.1 System komunikacji

Drogi wojewódzkie - długość na terenie gminy – 22,258 km

- droga wojewódzka nr 541 Lubawa Lidzbark – nawierzchnia bitumiczna stan średni
- droga wojewódzka nr 538 Łasin – Rozdroże – nawierzchnia bitumiczna stan dostateczny

Drogi powiatowe – długość na terenie gminy – 46,298 km stan nawierzchni dostateczny.

Nawierzchnie bitumiczne, oprócz jednego odcinka Boleszyn Leśno – nawierzchnia żwirowa.

Drogi gminne – 91,0 km w tym 40 km o nawierzchni bitumicznej, stan nawierzchni niedostateczny, 59 km o nawierzchni żwirowej, gruntowej, brukowej.

Drogi lokalne, wewnętrzne nie zinwentaryzowane – drogi dojazdowe do pól, gospodarstw i lasów. Nawierzchnia gruntowa i częściowo żwirowa

1.6.2. Komunikacja masowa

Przez teren gminy przebiega 6 linii PKS :

1. Ostróda - Żuromin - Płock
2. Nowe Miasto Lubawskie - Boleszyn - Nowe Miasto Lubawskie
3. Nowe Miasto Lubawskie - Grodziczno - Lubawa
4. Nowe Miasto Lubawskie - Grodziczno - Nowe Miasto Lubawskie

5. Lubawa - Lidzbark

6. Olsztyn - Lidzbark (przez Rynek).

1.6.3 Kolej

Jedyna stacja kolejowa w gminie znajdują się w Montowie i Zajączkowie. Jest to część szlaku kolejowego Warszawa - Gdańsk. Korzysta z niej dużo mieszkańców gminy dojeżdżających do szkoły i do pracy w Iławie.

1.6.4 Kanalizacja

Na terenie Gminy Grodziczno brak jest sieci kanalizacyjnej. Na terenie gminy znajdują się wyłącznie własne zbiorniki do gromadzenia ścieków (szamba).

1.6.5 Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie gminy Grodziczno nie ma składowiska odpadów. Odpady stałe składowane są w pojemnikach i wywożone na wysypisko położone na terenie sąsiednich gmin – gmina Ostróda miejscowość Rudno i gmina Lidzbark miejscowość Ciechanówko.

1.6.6 Wodociągi

Sieć wodociągowa (główna) na terenie gminy ma 175,1 km długości, przyłącza wodociągowe mają łączną długość 32,6 km. Ilość odbiorców korzystających z sieci wodociągowej – 1.229. Cała sieć wodociągowa stanowi własność gminy.

Stopień zwodociągowania gminy wynosi obecnie 54%. Roczna konsumpcja wody osiąga wartość 146 646 m³. Pozostałe gospodarstwa - w liczbie 611 - korzystają z własnych studni.

Gmina Grodziczno posiada 2 stacje wodociągowe:

- w Grodzicznie (2 odwierty)

- w Mrocznie (2 odwierty)

- łącznie 214 km wodociągów (wskaźnik wodociągowania 15,4) (dane Urzędu Gminy za lipiec 2007)

1.6.7 Ciepłownictwo

Mieszkańcy zamieszkujący domy jednorodzinne i budynki administracyjne wykorzystują indywidualne źródła ciepła.

1.6.8 Gazownictwo

Na terenie gminy brak jest sieci gazowej.

1.6.9 Elektroenergetyka

Dostępność do energii elektrycznej trójfazowej na terenie gminy można określić jako dobrą. W miejscowościach Zajązkowo i Mroczo istnieje konieczność przebudowy linii energetycznej i transformatorów z uwagi na duże obciążenia i występujący spadek napięcia w sieci. Na terenie gminy działają 2 elektrownie wodne:

- Trzcina na rzece Wel
- Lorki na rzece Bałwanka.

1.7 Własność nieruchomości

W 2006 roku Urząd Gminy w Grodzicznie przeprowadzał dalszą komunalizację nieruchomości na własność Gminy Grodziczno, z mocy prawa na podstawie / art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych /.

Do chwili obecnej zostały skomunalizowane następujące obiekty :

Tab. Własność komunalna gminy

Lp.	Określenie	Ilość budynków obiektów	Wartość wg księgi inwentarzowej
1.	Budynki szkolne	7	5.455.359,-
2.	Budynki mieszkalne	10	1.037.045,-
3.	Budynki gospodarcze	14	382.579,-
4.	Remiza Strażacka	12	544.166,-
5.	Przystanek PKS i zajazd	1	70.266,-
6.	Wylewka	1	7.987,-
7.	Domki letniskowe	3	37.501,-
8.	Zbiorniki p-poż.	4	152.812,-
9.	Parking	1	29.692,-
10.	Wodociąg	141,420 km	4.589.861,-
11.	Chodnik	5,415 km	315.851,-
12.	Budynek mieszkal. i Ośrodek Zdrowia	1	146.826,-
13.	Budynek Urzędu Gminy	1	545.696,-
14.	Budynek - Ośrodek Zdrowia	1	769.395,-
15.	Sala gimnastyczna	1	2.036.683,-

Tab. Skomunalizowane grunty

Lp.	Określenie	Pow. w ha	Wartość
1.	Drogi	170,30	1.133.501,-
2.	Tereny zielone	3,17	61.828,-
3.	Lasy / zadrzewienia /	8,06	35.000,-
4.	Działki zabudowane	10,41	49.420,-
5.	Działki letniskowe i zabudowane przekazane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym -działki letniskowe własne	3,22 2,46	17.100,- 13.500,-
6.	Inne / stawy ,piaskownie ,glinki /	39,00	5.043,-

Ogólna wartość własności gminy wynosi 2 041 726,00 PLN.

1.8 Ochrona środowiska

Na terenie gminy Grodziczno nie występują w dużej skali zagrożenia ochrony powietrza. Problemem jest jeszcze duża ilość budynków kotłowni i pieców opalanych węglem. Należy propagować zmianę źródła energii cieplnej z węgla na gaz lub olej opałowy.

Znaczącej poprawy wymaga ochrona wód i gleby.

Należy tworzyć system kanalizacji deszczowej wyposażając go w urządzenia podczyszczające i separatory substancji ropopochodnych.

Na terenie gminy Grodziczno prowadzi się segregację odpadów. Gmina Grodziczno uczestniczy w programie selektywnej zbiórki odpadów w systemie workowym prowadzonym przez Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna”. W 2006 r. uruchomiono pilotażowy program odbioru posegregowanych odpadów w 7 miejscowościach gminy Grodziczno. Mieszkańcom dostarczono komplet 3 różnokolorowych worków do selektywnej zbiórki plastiku, szkła, papieru wraz z harmonogramem odbioru posegregowanych odpadów. Odbiór następuje raz w miesiącu. W październiku 2007 r. programem objęto wszystkie miejscowości gminy Grodziczno.

Poza systemem workowym Gmina Grodziczno prowadzi zbiórkę szkła oraz plastiku w systemie pojemnikowym polegającym na umieszczeniu zestawu odpowiednio oznakowanych pojemników w centralnych punktach miejscowości na terenie gminy.

W tym działaniu jest szansa na współpracę z kapitałem prywatnym. Powierzenie tego zadania przedsiębiorcy uwolni gminę od wielu niepotrzebnych komplikacji oraz

pozwole skutecznie rozwiązać problem zagospodarowania odpadów stałych, tworząc przy tym nowe miejsca pracy, głównie dla osób o niskich kwalifikacjach i wykształceniu.

1.9. Gospodarka

Gmina ma charakter rolniczy, na jej obszarze znajdują się 943 gospodarstwa rolne. Poza tym zarejestrowanych jest 134 podmiotów gospodarczych oraz 7 zakładów produkcyjnych..

Ważnym elementem rozwoju gminy staje się turystyka i rekreacja, która nabiera coraz większego znaczenia.

Tabela 3. Wybrane zakłady na terenie Gminy Grodziczno oraz rodzaje działalności.

Firma	Rodzaj działalności
Wytwórnia wędlin Kamińscy - Mroczo	Przetwórstwo mięsne
Piekarnia – cukiernia – Mański Mroczo	Przetwórstwo żywności
PHU P. Kriks Mroczo	Produkcja prefabrykatów budowlanych
SKR Mroczo	Wydobywanie kredy pojezierniej
Ubojnia - Grodziczno	Przetwórstwo żywności
DPS Grodziczno	Usługi opiekuńcze
„Oristo” Montowo	Meble łazienkowe
Młyn -Rynek	Przetwórstwo żywności
Elektrownia wodna- Lorki, Trzcina	Pozyskiwanie energii ze źródeł alternatywnych
Tartak i młyn -Lorki	Przerób drewna

Szansą na rozbudowanie usług i produkcji na potrzeby lokalnego rynku jest pojawienie się grantów strukturalnych. Pieniądze z grantów mogą być czynnikiem aktywizującym gospodarkę. W powiecie nie ma instytucji wsparcia przedsiębiorczości oraz brakuje systemu szkoleń pro- przedsiębiorczych.

Szansą dla Gminy Grodziczno mogą być środki strukturalne na rozwój przedsiębiorczości, ale istnieje niebezpieczeństwo , że bez wsparcia nie zostaną wykorzystane.

1.9.1 Pracodawcy

W okresie lat 2004 - 2006 w gminie Grodziczno nastąpił wzrost ogólnej liczby pracodawców (przybyło 17 pracodawców). Wzrost ten nastąpił w sektorze pracodawców sektora prywatnego, w sektorze publicznym liczba pracodawców pozostała bez zmian (14 przedsiębiorstw). Ta tendencja jest pozytywna, gdyż wzrost przedsiębiorstw w sektorze prywatnym przy nie zmienionej liczbie przedsiębiorstw w sektorze publicznym, pokazuje, iż gmina ma szansę rozwijać się gospodarczo (środki finansowe chętniej przeznaczane są na rozwój przedsiębiorstw a nie na rozwój administracji).

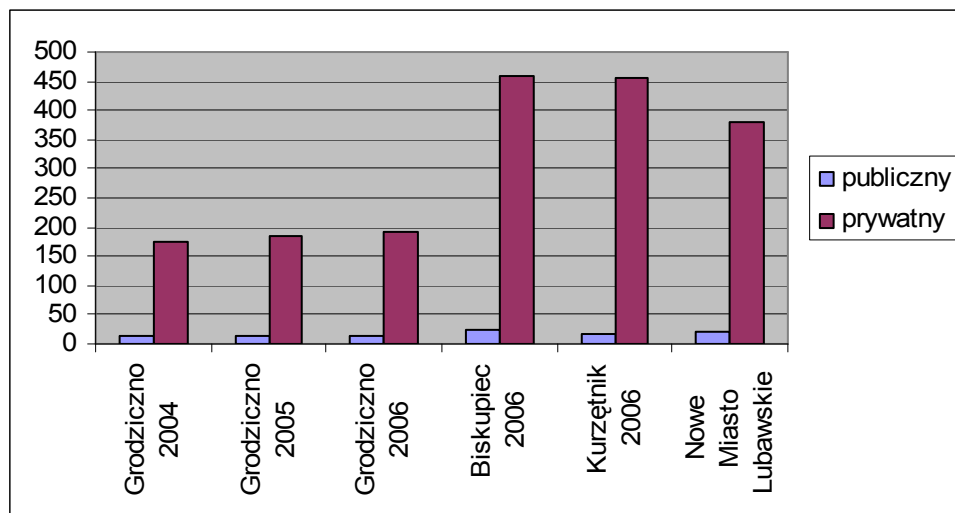
W porównaniu do innych gmin wiejskich powiatu nowomiejskiego, gmina Grodziczno ma najniższy odsetek udziału przedsiębiorców sektora prywatnego w ogólnej liczbie pracodawców - 93 %. (Gmina Biskupiec - 95 %, Gmina Kurzętnik - 96,4% - największy odsetek, Gmina Nowe Miasto Lubawskie - 95,25 %).

Tab. Pracodawcy na terenie Gminy Grodziczno w latach 2004-2006 na tle gmin powiatu nowomiejskiego wg formy własności i formy organizacyjno-prawnej

Wyszczególnienie	ogółem	sektor		przedsiębiorstwa państwowe	w tym			
		publiczny	prywatny		spółki		spółdzielnie	osoby fizyczne
					prawa handlowego	z udziałem kapitału zagranicznego		
Grodziczno 2004	188	14	174	0	6	3	2	141
Grodziczno 2005	199	14	185	0	6	3	2	154
Grodziczno 2006	205	14	191	0	6	3	2	159
Biskupiec 2006	484	24	460	0	12	1	6	401
Kurzętnik 2006	472	17	455	0	17	2	2	394
Nowe Miasto Lubawskie 2006	400	19	381	0	8	1	1	313

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Rys. Pracodawcy na terenie Gminy Grodziczno w latach 2004-2006 na tle gmin powiatu nowomiejskiego wg formy własności i formy organizacyjno-prawnej

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Tab. Pracodawcy w gminie Grodziczno w latach 2004-2006 na tle gmin miejskich powiatu nowomiejskiego - według sekcji

Wyszczególnienie	Ogółem	Sekcja														
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
Grodziczno 2004	188	23	-	1	21	1	19	53	1	11	11	3	14	8	9	13
Grodziczno 2005	199	21	-	1	20	1	28	59	1	8	11	2	14	8	11	14
Grodziczno 2006	205	24	-	1	21	1	30	57	1	7	11	2	14	8	12	16
Biskupiec 2006	484	56	0	1	63	2	45	151	6	19	6	52	11	15	16	41
Kurzętnik 2006	472	32	0	0	70	1	66	139	9	36	12	35	11	10	16	35
Nowe Miasto Lubawskie 2006	400	41	0	0	43	0	50	104	6	18	18	50	12	10	23	25

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Sekcja „A” – Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo;

Sekcja „B” – Rybactwo;

Sekcja „C” – Górnictwo;

Sekcja „D” – Przetwórstwo przemysłowe;

Sekcja „E” - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę;

Sekcja „F” – Budownictwo;

Sekcja „G” - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego;

Sekcja „H” – Hotele i restauracje;

Sekcja „I” - Transport, gospodarka magazynowa i łączność;

Sekcja „J” – Pośrednictwo finansowe;

Sekcja „K” - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej;

Sekcja „L” - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne;

Sekcja „M” – Edukacja;

Sekcja „N” – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna;

Sekcja „O” - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała;

Sekcja „P” - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników;

Sekcja „Q” – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Najwięcej pracodawców w gminie Grodziczno działa w sekcji "G" - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego - 57 pracodawców ; w sekcji "F" - Budownictwo - 30 pracodawców; w sekcji "A" - Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo - 24 pracodawców; oraz w sekcji "D" - Przetwórstwo przemysłowe - 21 pracodawców.

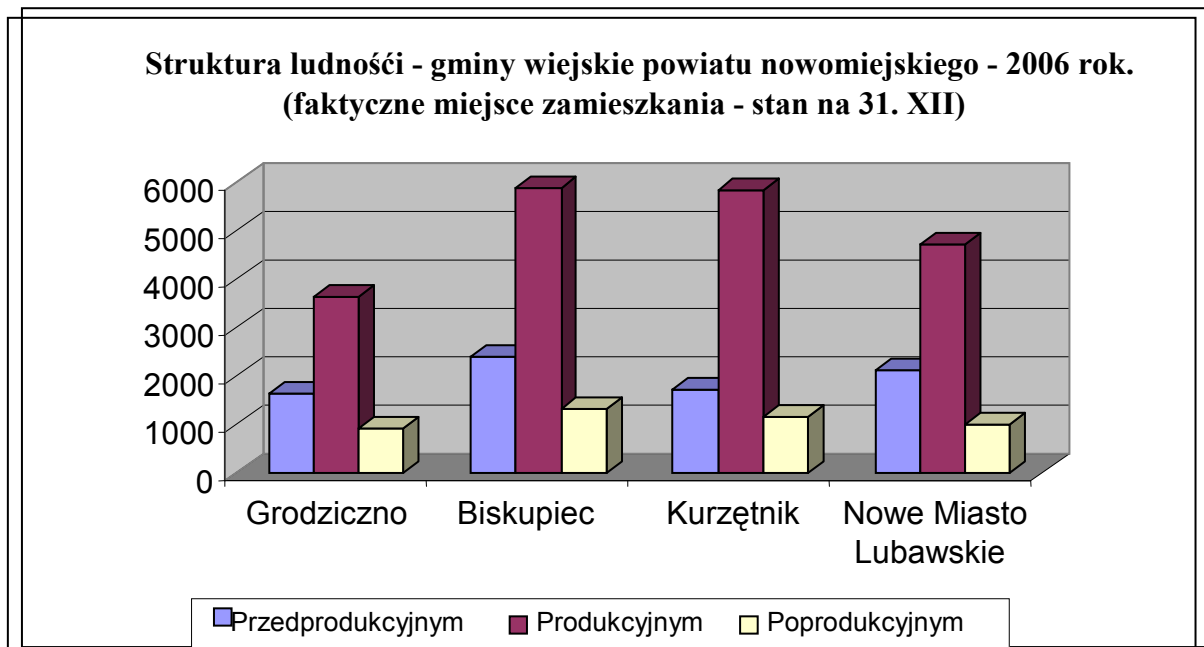
Najmniej pracodawców w gminie Grodziczno działa w sekcjach "C", "E", oraz "H" - jedynie 1 w każdej z tych sekcji. Żaden z pracodawców nie działa w sekcji "B" - Rybactwo.

1.9.2 Rynek pracy.

Tab. Struktura pracujących w gminie wiejskiej Grodziczno w latach 2004-2006 na tle gmin wiejskich powiatu nowomiejskiego, powiatu nowomiejskiego, gmin wiejskich województwa warmińsko - mazurskiego oraz całego województwa warmińsko - mazurskiego.

Wyszczególnienie	Ludność ogółem ¹	W tym w wieku ² :		
		Przedprodukcyjnym	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym
Grodziczno 2004	6213	1766	3522	925
Grodziczno 2005	6197	1668	3605	924
Grodziczno 2006	6228	1650	3638	940
Biskupiec 2006	9617	2393	5888	1336
Kurzętnik 2006	8709	1702	5853	1154
Nowe Miasto Lubawskie 2006	7870	2134	4732	1004
Powiat Nowomiejski 2006	43509	10 788	26 699	6022
Województwo 2006 gminy wiejskie	400 961	99 551	249 110	52 300
Województwo 2006	1 426 883	312 401	920 645	193 837

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

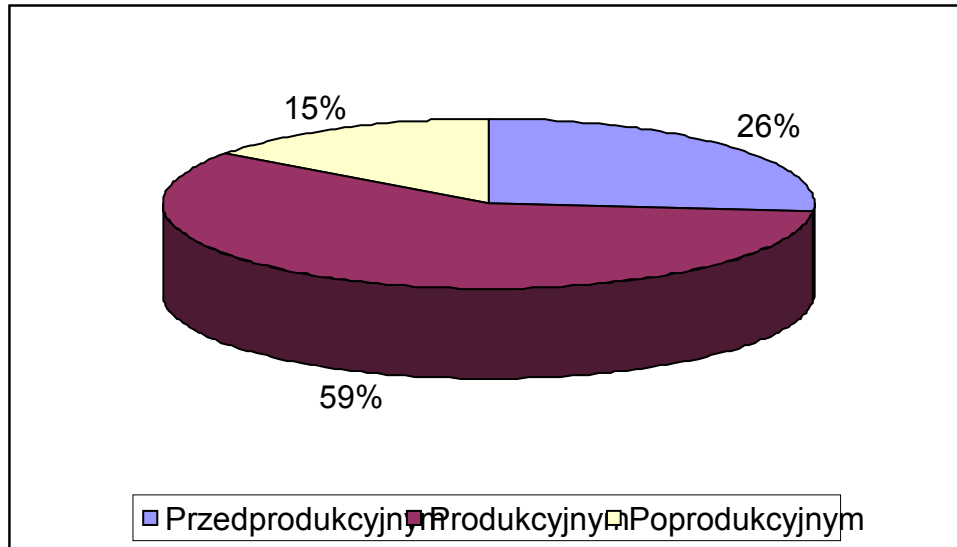

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

¹ Stan ludności wg faktycznego zamieszkania na dzień 31 grudnia

² Stan ludności wg faktycznego zamieszkania na dzień 31 grudnia

Rys. Struktura ludności w Gminie Grodziczno - 2006 rok (faktyczne miejsce zamieszkania - stan na 31 XII)

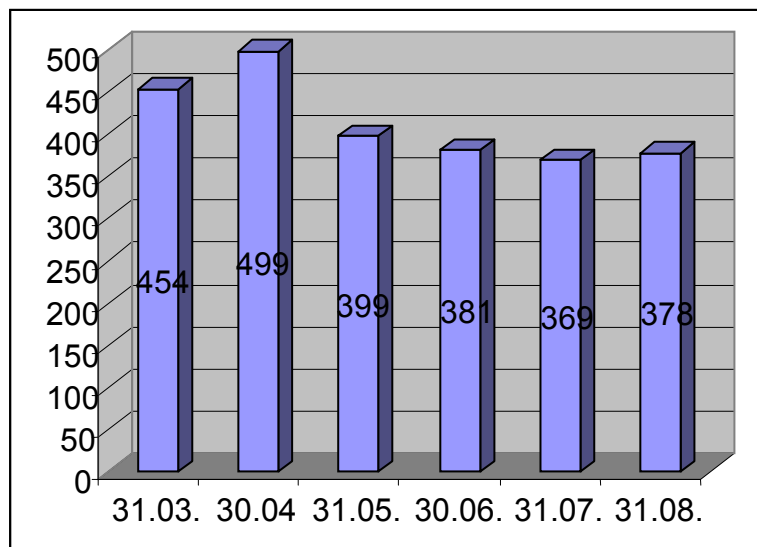
Źródło : opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

1. Bezrobocie

Tab. Poziom bezrobocia w gminach wiejskich powiatu nowomiejskiego - marzec - sierpień 2006 r.

Gmina	Liczba bezrobotnych 2006 rok, stan na :					
	31.03.	30.04	31.05.	30.06.	31.07.	31.08.
Nowe Miasto Lubawskie	706	767	638	600	575	551
Biskupiec	1006	1054	934	853	868	836
Grodziczno	454	499	399	381	369	378
Kurzętnik	815	837	726	680	660	631
Ogółem (gminy wiejskie powiatu)	2981	3157	2697	2514	2472	2396

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.pup.nowemiastolubawskie.ibip.pl

Rys. Liczba bezrobotnych w gminie Grodziczno - marzec - sierpień 2006 rok.

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.pup.nowemiastolubawskie.ibip.pl

1. Rolnictwo

Rolnictwo, obok turystyki, jest nadal funkcją wiodącą w gminie. Terenami posiadającymi najbardziej korzystne warunki do rozwoju funkcji rolnej są:

w strefie III obszar III A - „rolniczy” oraz strefa IV. W strefie I obszar IB- „krajobrazowy” oraz w strefie II „krajobrazowej” istnieją warunki glebowe korzystne i średnio korzystne do rozwoju funkcji rolnej lecz są tu większe ograniczenia wynikające z położenia na terenach chronionego krajobrazu. W strefie I obszar IA warunki przyrodnicze są mało korzystne dla rolnictwa - niskie klasy gleb bogata rzeźba terenu oraz ograniczenia wynikające z położenia w obrębie Welskiego Parku Krajobrazowego.

Tab. Charakterystyka gospodarstw rolnych Gminy Grodziczno ze względu na zajmowany obszar. (lipiec 2007)

Sołectwo/ Miejscowość	Liczba gospodarstw	
	do 10 ha	powyżej 10 ha
BOLESZYN	44	43
GRODZICZNO	24	11
NOWE GRODZICZNO	33	39
KATLEWO	7	6
KOWALIKI	3	12
KULIGI	29	23
LINOWIEC	20	17
LORKI	15	18

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

MONTOWO	21	14
MROCZENKO	27	24
MROCZNO	69	77
OSTASZEWO	41	28
ŚWINIARC	25	23
RYNEK	41	17
TRZCIN	35	32
ZAJĄCZKOWO	23	18
ZWINIARZ	34	17
	Ogółem: 491	Ogółem: 419

Źródło : opracowanie własne na podstawie UG Grodziczno

Uprawy rolne	Powierzchnia w ha
pszenica ozima	115,00-ha
pszenica jara	270,00-ha
żyto	450,00-ha
jęczmień ozimy	10,00-ha
jęczmień jary	1.300,00-ha
owies	220,00-ha
pszenżyto ozime	2.250,00-ha
pszenżyto jare	60,00-ha
mieszanka zbożowa ozima	110,00-ha
mieszanka zbożowa jara	4.100,00-ha
ziemniaki	180,00-ha
buraki cukrowe	20,00-ha
buraki pastewne	22,00-ha
rzepak ozimy	150,00-ha
kukurydza na zielonkę	210,00-ha
motylkowe pastewne	65,00-ha
trawy polowe na zielonkę	70,00-ha
truskawki	12,00-ha
	Ogółem: 9.708,00-ha

Źródło : opracowanie własne na podstawie UG Grodziczno

W oparciu o rozpoznane warunki do produkcji rolnej przyjęto następujące kierunki rozwoju:

1. dostosowywanie rolnictwa do funkcjonowania w standardach międzynarodowych;
2. budowa struktur umożliwiających korzystanie ze środków unijnych;
3. rozwój kierunków produkcji rolnej (produkcja roślinna i zwierzęca) powinien być uzależniony od potencjału zawartego w warunkach przyrodniczych obszaru, a intensywność produkcji od odporności środowiska na antropopresję;
4. koncentracja stad zwierząt hodowlanych musi być dostosowana do posiadanej powierzchni ziemi (areal, do którego właściciel ma tytuł prawny), pozwalającej na pełne zagospodarowanie odchodów zwierzęcych, zgodnie z Dyrektywą azotanową i ustawą o nawożeniu oraz gwarantować dobrostan zwierząt;
5. tworzenie większych obszarowo gospodarstw farmerskich na terenach bardziej odpornych na działalność ludzką (antropopresję) t.j. w strefie III obszar III A- „rolniczy” oraz w strefie IV;
6. na pozostałym obszarze gospodarstwa rolne oparte o ekologiczne formy gospodarowania;
7. zasady prowadzenia gospodarki rolnej na obszarze Welskiego Parku Krajobrazowego (strefa I obszar IA) określi, po jego sporządzeniu, plan ochrony parku;

do czasu opracowania planu ochrony parku należy stosować wymogi w zakresie użytkowania i ochrony według przepisów odrębnych - Rozporządzenie nr 24/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 8 sierpnia 1996 r.,

1. na całym obszarze gminy preferuje się rolnictwo zintegrowane z działalnością turystyczną oraz zaleca się tworzenie gospodarstw agroturystycznych;
2. zasady powstawania nowych siedlisk rolniczych zostały omówione w pkt. 6 „zasady rozwoju osadnictwa” Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodziczno.
3. technologie produkcji rolnej muszą uwzględniać wymogi ochrony środowiska przyrodniczego, w szczególności zasobów wodnych - wód powierzchniowych i w głębszych;
4. na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje zakaz lokalizowania ferm hodowlanych; przy lokalizacji obiektów produkcji zwierzęcej na terenach chronionego krajobrazu obowiązują ograniczenia wynikające z Rozporządzeniem nr 21 Wojewody

Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003r., a na pozostałym obszarze gminy ogranicza się wielkość do 625 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP) /rok;

5. fermy hodowlane nie mogą być lokalizowane na terenach osadniczych i rozwojowych o dominującej funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej.

W zakresie gospodarki rybackiej

Zaleca się intensyfikację produkcji rybackiej w wiejskich zbiornikach wodnych, która obok korzyści gospodarczych jest procesem korzystnym dla środowiska przyrodniczego jezior, może również wzbogacić ofertę turystyczną.

Leśnictwo

Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o plany urządzeniowe poszczególnych nadleśnictw, w których określono obszary lasów ochronnych - wodochronnych i glebochronnych.. W celu ochrony obszarów leśnych przed antropopresją należy:

1. linie energetyczne średniego napięcia prowadzone przez obszary leśne realizować jako kablowe.
2. dążyć do zastępowania węgla ekologicznymi surowcami energetycznymi
3. ograniczyć poruszanie się pojazdami mechanicznymi na terenach leśnych
4. zwiększać lesistość obszarów gminy poprzez zalesienia enklaw i półenklaw leśnych celem wyrównania granicy polno - leśnej, zalesianie gruntów zbędnych dla rolnictwa, szczególnie na obszarze strefy I i II oraz na obrzeżach jezior i cieków wodnych i terenów zagrożonych erozją.

Gmina ma charakter rolniczy, na jej obszarze znajdują się 943 gospodarstwa rolne, które zatrudniają około 60 % ogółu pracujących mieszkańców gminy.

Ważnym elementem rozwoju gminy staje się turystyka i rekreacja, która może stanowić alternatywne źródło dochodu dla gospodarstw rolnych.

Sfera społeczna

Warunki i jakość życia mieszkańców

Edukacja

Gmina Grodziczno posiada 6 szkół podstawowych, oraz 2 gimnazja, w których łącznie uczy się 1062 dzieci (dane za lipiec 2007 - UG Grodziczno).

Tab. Wykaz placówek oświatowych w Gminie Grodziczno - lipiec 2007 r.

LP.	Miejscowość	Rodzaj placówki	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba oddziałów
1	BOLESZYN	Szkoła Podstawowa	73	11	6 + klasa "0"
2	GRODZICZNO	Szkoła Podstawowa	181	20	9 + klasa "0"
3	MONTOWO	Szkoła Podstawowa	80	11	6 + klasa "0"
4	MROCZNO	Szkoła Podstawowa	196	18	8 + klasa "0"
5	ZAJĄCZKOWO	Szkoła Podstawowa	115	12	6 + klasa "0"
6	ZWINIARZ	Szkoła Podstawowa	75	15	6 + klasa "0"
1	GRODZICZNO	Gimnazjum	218	19	8
2	MROCZNO	Gimnazjum	124	15	6

Źródło : opracowanie własne na podstawie www.grodziczno.pl i UG Grodziczno

Na terenie gminy nie ma placówek przedszkolnych. W razie potrzeby dzieci dowożone są indywidualnie do przedszkoli w Nowym Mieście Lubawskim.

Biblioteki

W gminie znajdują się jedna biblioteka gminna (w Nowym Grodzicznie) oraz 3 filie tejże biblioteki - w Boleszynie, w Mrocznie oraz w Zwiniarzu.

Służba zdrowia

W gminie działają dwa ośrodki zdrowia : jeden w Grodzicznie a drugi w Mrocznie.

1) Wiejski Ośrodek Zdrowia w Mrocznie

- Podstawowa opieka zdrowotna,
- Poradnia stomatologiczna,
- Poradnia logopedyczna.

Dodatkowo Zakład realizuje programy profilaktyczne w zakresie chorób układu krążenia, raka szyjki macicy, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc.

2) Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grodzicznie

- Podstawowa opieka zdrowotna,
- Poradnia stomatologiczna,
- Poradnia logopedyczna,
- Poradnia położniczo – ginekologiczna,
- Poradnia rehabilitacyjna,
- Poradnia USG

Dodatkowo Zakład realizuje programy profilaktyczne w zakresie chorób układu krążenia, raka szyjki macicy, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc.

Realizacja priorytetów i działań

Rozwój gospodarczy jest najlepszym sposobem eliminacji większości problemów społecznych (takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość itp.), przed jakimi staje władza lokalna. Na szczeblu lokalnym oznacza przyrost możliwości, które pozwalają mieszkańcom lepiej zaspokajać większą ilość potrzeb, na wyższym poziomie. Jedynie w warunkach rozwoju gospodarczego udaje się osiągnąć tak pożądane zjawisko jak uczestnictwo prywatnego kapitału w przedsięwzięciach istotnych dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz aktywność ludzką nie nastawioną na roszczenia ,lecz na konstruktywne budowanie rozwoju lokalnego.

Opis realizacji zadań w planie rozwoju lokalnego podzielono na dwa priorytety Dotyczą one zagospodarowania infrastruktury technicznej obszaru gminy oraz zaopatrzenia w infrastrukturę społeczną. Oba priorytety są zgodne z działaniami zawartymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007 - 2013. Ułatwia to i zarazem pozwala na przedstawienie koncepcji finansowania przyjętych zadań inwestycyjnych. Czas realizacji zadań to lata 2007 - 2013.

Struktura każdego z opisanych działań zawiera sześć elementów:

- Nazwę działania.
- Cel działania – przedstawiający, co ma być rezultatem danego działania.
- Uzasadnienie działania.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

- Zgodność działań z dokumentami strategii wojewódzkiej, gminnej oraz zgodności RPO Warmia i Mazury oraz PO Kapitał Ludzki. W tym punkcie zawarto również odniesienia do diagnozy stanu gminy.
- Uczestnicy działania – za uczestników działania przyjęto organizacje oraz instytucje, które będą realizować dane działania.
- Źródło finansowania – jako podstawowe źródło finansowania działań przyjęto środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Uzupełnienie tych środków będą stanowiły środki w zależności od działania gmin, organizacji non profit, prywatnych przedsiębiorców itp.

Priorytet I

POPRAWA STANU I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY GMINY GRODZICZNO

1. Cel strategiczny nr I.1

POPRAWA STANU I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ

2. Nazwa działania nr I.1.1.

Budowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej.

3. Cel działania: I.1.1.

Poprawa warunków życia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego poprzez rozbudowę systemu kanalizacyjnego

4. Uzasadnienie działania:

Infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna spełnia szereg funkcji, takich jak zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych mieszkańców, potrzeb technologicznych przedsiębiorstw. Rozwój sieci wodociągowej jest bardzo pozytywnym zjawiskiem, z punktu widzenia mieszkańców i przedsiębiorców. Wiąże się on jednak ze wzrostem ilości ścieków. Równoległe, zatem powinien postępować rozwój infrastruktury odprowadzania ścieków. Ponadto konieczne jest, w celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców oraz wymagań dotyczących ochrony środowiska, zapewnienie sprawnego działania wszystkich urządzeń systemu wodno-kanalizacyjnego. Rozwój infrastruktury – szczególnie w zakresie rozbudowy i poprawy jakości sieci kanalizacyjnej - w dłuższym okresie czasu decydował będzie o możliwościach rozwojowych gminy oraz jakości życia mieszkańców. Koszty budowy infrastruktury kanalizacyjnej znacznie przewyższają możliwości finansowe miasta. Koniecznym, staje się więc wsparcie inwestycji środkami zewnętrznymi, spośród których niewątpliwie dominującą rolę odgrywać będą środki Unii Europejskiej. Przyspieszenie budowy sieci kanalizacji sanitarnej i kontynuowanie tworzenia systemu kanalizacji deszczowej, stanowi konieczny warunek poprawy stanu środowiska naturalnego oraz ochrony terenów przed degradacją. Uregulowana gospodarka ściekami stanowić będzie także stymulantę dalszego rozwoju gospodarczego gminy.

5. Powiązanie działania z innymi programami

5. a) Zgodność ze Strategią rozwoju Gminy Grodziczno

Cel strategiczny : I Rozwój nowoczesnego rolnictwa w gminie Grodziczno

Cel operacyjny : 1. Uzupełnienie i unowocześnienie infrastruktury na wsi

5. b) Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego

5. c) Zgodność ze strategią województwa

Trzeci cel strategiczny: *Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania*

Czwarty cel operacyjny: *Prawidłowa gospodarka wodna i sprawny system infrastruktury technicznej przeciwpowodziowej i melioracyjnej*

Piąty cel operacyjny: *Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami Unii Europejskiej*

5. d) Zgodność z innymi programami

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury

Priorytet 6 - Środowisko Przyrodnicze

Cel - Wzmacnianie pozycji województwa w europejskich sieciach przyrodniczych poprzez poprawę lub zachowanie dobrego stanu środowiska i zapobieganie jego degradacji.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Oś Priorytetowa 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej

Cel działania

Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Gmina lub działające w jej imieniu jednostki organizacyjne (np. spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego); związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; inne jednostki publiczne.

7. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania

2007-2013

14 519 130,00
----

8. Przyjęte mierniki

Liczba km wybudowanej kanalizacji

Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej

Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców (%)

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

Zadania inwestycyjne do działania 1.1							
LP.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Nakłady do poniesienia			Źródło finansowania
				Ogółem	Gmina	Środki zewnętrzne	
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mroczo	2007 - 2013	20,00 km	3 500 000,00	700 000,00	2 800 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
2	Budowa oczyszczalni ścieków sanitarnych w miejscowości Samplawa - gmina Lubawa	2007 - 2013	1 szt.	3 500 000,00	700 000,00	2 800 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
3	Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody z rurociągami doprowadzającymi w miejscowości Mroczo	2007 - 2013	1 szt.	822 000,00	164 400,00	657 600,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
4	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowościach Mroczenko - Trzcina - Mroczo	2007 - 2013	25,00 km	2 321 000,00	464 200,00	1 856 800,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
5	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Trzcina	2007 - 2013	7,09 km	928 000,00	185 600,00	742 400,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
6	Budowa sieci wodociągowej z Przyłączami w miejscowości Lorki	2007 - 2013	10,28 km	1 231 000,00	246 200,00	984 800,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
7	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczo[pod Sugajno i w ciągu drogi do Nowego Miasta Lubawskiego]	2007 - 2013	14,65 km	1 758 000,00	351 600,00	1 406 400,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
8	Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Mroczo	2007 - 2013	1,40 km	235 200,00	47 040,00	188 160,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
9	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mroczenko - Mroczo	2007 - 2013	1,87 km	223 930,00	44 786,00	179 144,00	Budżet Gminy, Fundusze UE

1. Cel strategiczny nr I.2

POPRAWA STANU I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

2. Nazwa działania nr I.2.1.

Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej

3. Cel działania: I.1.1.

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy Grodziczno oraz poprawa sprawności i wydajności systemu drogowego gminy.

4. Uzasadnienie działania

Nowoczesna, sprawna infrastruktura drogowa w zdecydowanej mierze decyduje o rozwoju społeczno-gospodarczym określonego obszaru. Poza tym modernizacja dróg wpływa na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz ułatwia ruch towarów przez gminę, co warunkuje rozwój lokalnej gospodarki. Modernizacja i poprawa stanu sieci komunikacyjnej gminy zwiększy atrakcyjność terenów przeznaczonych pod inwestycje i spowoduje większe zainteresowanie podmiotów gospodarczych rozwojem i zatrudnianiem ludności.

Jak stwierdzono w diagnozie Planu Rozwoju Lokalnego poprawy wymagają przede wszystkim drogi gminne. Układ komunikacyjny gminy wymaga przebudowy. Modernizacji i remontów wymaga większość dróg, które są podstawowym czynnikiem rozwoju przedsiębiorczości.

5. Powiązanie działania z innymi programami

5. a) Zgodność ze Strategią rozwoju Gminy Grodziczno

Cel strategiczny :I Rozwój nowoczesnego rolnictwa w gminie Grodziczno

Cel operacyjny : 1. Uzupełnienie i unowocześnienie infrastruktury na wsi

5. b) Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego

--

5. c) Zgodność ze strategią województwa

Trzeci cel strategiczny: *Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych*

Cel operacyjny : Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności

5. d) Zgodność z innymi programami

Regionalny program Operacyjny Warmia i Mazury

Priorytet 5. Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna

Cel: Poprawa zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności transportowej regionu.

6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Gmina lub działające w jej imieniu jednostki organizacyjne (np. spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego); związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; inne jednostki publiczne.

7. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania

2007-2013

12 375 822,11
----

8. Przyjęte mierniki

Liczba km wybudowanych dróg

Liczba km zmodernizowanych dróg

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

Liczba km zmodernizowanych poboczy

Liczba zmodernizowanych obiektów (mostów w szt.)

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

Zadania inwestycyjne do działania 1.1							
LP.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Nakłady do poniesienia			Źródło finansowania
				Ogółem	Gmina	Środki zewnętrzne	
1	Przebudowa drogi gminnej Grodziczno - Montowo	2007 -2013	1,58 km	459 630,81	91 926,16	367 704,65	Budżet Gminy, Fundusze UE
2	Przebudowa drogi gminnej Kuligi Wólka - Mortęgi	2007 - 2013	1,92 km	580 000,00	116 000,00	464 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
3	Przebudowa drogi gminnej Nowe Grodziczno - Rynek	2007 - 2013	2,23 km	1 990 720,39	398 144,08	1 592 576,31	Budżet Gminy, Fundusze UE
4	Przebudowa drogi gminnej Nowe Grodziczno - Ostaszewo	2007 - 2013	1,52 km	1 558 470,91	311 694,18	1 246 776,73	Budżet Gminy, Fundusze UE
5	Przebudowa drogi gminnej Zwiniarz - Hartowiec	2007 - 2013	1,98 km	550 000,00	110 000,00	440 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
6	Przebudowa drogi gminnej Ostaszewo - Gronowo	2007 - 2013	2,38 km	649 000,00	129 800,00	519 200,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
7	Przebudowa drogi gminnej Boleszyn - Sugajno	2007 - 2013	1,93 km	534 000,00	106 800,00	427 200,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
8	Przebudowa drogi gminnej Mortęgi - Osowiec	2007 - 2013	0,50 km	335 000,00	67 000,00	268 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
9	Przebudowa drogi gminnej Montowo - Świniarc	2007 - 2013	2,81 km	1 950 000,00	390 000,00	1 560 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
10	Przebudowa drogi gminnej Mroczenko - Mroczo	2007 - 2013	3,77 km	2 113 000,00	422 600,00	1 690 400,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
11	Przebudowa drogi dojazdowej Grodziczno - Montowo [osiedle]	2007 - 2013	0,95 km	240 000,00	48 000,00	192 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

12	Przebudowa drogi gminnej Świniarc - Prątnica	2007 - 2013	0,95 km	60 000,00	12 000,00	48 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
13	Przebudowa drogi gminnej Montowo - Linowiec	2007 -2013	2,05 km	1 356 000,00	271 200,00	1 084 800,00	Budżet Gminy, Fundusze UE

Priorytet II

POPRAWA STANU I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ GMINY GRODZICZNO

1. Cel strategiczny nr II.1.

Rozwój zaplecza kulturalno-rozrywkowego

2. Nazwa działania nr II.1.1.

**BUDOWA I MODERNIZACJA GMINNEJ BAZY
KULTURALNO-ROZRYWKOWEJ I REKREACYJNEJ**

3. Cel działania:

Rozwój kulturalny i umożliwienie aktywnego spędzania wolnego czasu lokalnej społeczności

4. Uzasadnienie działania:

Jednym z ważnych zadań samorządu jest dbanie o rozwój kulturalno-rozrywkowy mieszkańców. W tym celu gmina powinna posiadać odpowiednią infrastrukturę kulturalną (domy kultury, świetlice, obiekty sportowe itp.). Poza tym oferta kulturalno-rozrywkowa stanowi uzupełnienie systemu edukacyjnego. Organizowanie czasu wolnego mieszkańcom gminy zwłaszcza młodzieży jest elementem przeciwdziałania powstawaniu patologii i demoralizacji młodzieży oraz wieloaspektowej profilaktyki zjawisk patologicznych (obejmujących stan zdrowia uczniów, dojrzałość psychiczną, itp.). Pobudzanie rozwoju kulturalnego i organizowanie możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym poprzez sport, wpływa na wzmocnienie więzi społecznych i identyfikację z lokalną społecznością ograniczając odpływ ludności, w szczególności młodzieży, do innych ośrodków miejskich.

5. Powiązanie działania z innymi programami

5. a) Zgodność ze Strategią rozwoju Gminy Grodziczno

Cel strategiczny : IV Podniesienie wiedzy, umiejętności i kondycji społeczeństwa

Cel operacyjny : Świetlice i biblioteki

Cel operacyjny : Stworzenie bazy sportowej

5. b) Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego

5. c) Zgodność ze strategią województwa

Ósmy cel strategiczny: *Bogactwo dziedzictwa i kultury regionu istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego*

Drugi cel operacyjny: *Szeroka oferta kulturalna*

5. d) Zgodność z innymi programami

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury

2 Oś Priorytetowa : Turystyka

Cel : Wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu poprzez zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej regionu.

6. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Gmina lub działające w jej imieniu jednostki organizacyjne (np. szkoły, spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego); związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; inne jednostki publiczne.

7. Nakłady niezbędne do wdrożenia działania

2007-2013

4 010 000,00

8. Przyjęte mierniki

Liczba wybudowanych obiektów w obiektach kulturalno-rozrywkowych i rekreacyjnych

Liczba zmodernizowanych obiektów w obiektach kulturalno-rozrywkowych i rekreacyjnych

Liczba miejsc w wybudowanych/zmodernizowanych w obiektach kulturalno-rozrywkowych i rekreacyjnych

Liczba m² powierzchni w wybudowanych/zmodernizowanych w obiektach kulturalno-rozrywkowych i rekreacyjnych

Liczba m³ kubatury w wybudowanych/zmodernizowanych w obiektach kulturalno-rozrywkowych i rekreacyjnych

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 2007 -2013

Zadania inwestycyjne do działania 2.1							
LP.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Nakłady do poniesienia			Źródło finansowania
				Ogółem	Gmina	Środki zewnętrzne	
1	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Montowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2007 -2013	1 szt.	198 538,92	49 634,73	148 904,19	Budżet Gminy, Fundusze UE
2	Dokończenie Domu Ludowego w Mrocznie	2007 - 2013	1 szt.	500 000,00	125 000,00	375 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
3	Przystosowanie świetlicy wiejskiej w Linowcu dla potrzeb wsi	2007 - 2013	1 szt.	50 000,00	12 500,00	37 500,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
4	Budowa boiska sportowego z zapleczem w miejscowości Grodziczno	2007 - 2013	1 szt.	1 500 000,00	300 000,00	1 200 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE
5	Budowa boiska sportowego z zapleczem w miejscowości Mroczno	2007 - 2013	1 szt.	1 500 000,00	300 000,00	1 200 000,00	Budżet Gminy, Fundusze UE

SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

4.1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego Gminy Wiejskiej Grodziczno

Wdrażanie każdego Planu Rozwoju wymaga prowadzenia ciągłego monitoringu osiągnięcia postawionych celów. Zaniechanie kontroli realizacji planu może skutkować spadkiem skuteczności i efektywności proces wdrażania.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Grodziczno będzie monitorowany przez powołany do tego celu przez Wójta Gminy Zespół ds. ewaluacji i monitoringu Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno.

4.2. Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego

Ocena Planu będzie odbywać się systematycznie na posiedzeniach Zespołu ds. ewaluacji i monitoringu Planu Rozwoju Lokalnego gminy Grodziczno, który to przedstawiać będzie informacje Radzie Gminy. Zespół ten dwa razy do roku będzie dokonywał oceny realizacji Planu i przedstawiał wyniki Radzie Gminy. Podstawą oceny Planu będą zestawy mierników zawartych przy każdym z zadań zawartych w PRL Gminy. Zestaw mierników pozwala na zweryfikowanie czy dane zadanie zostało wykonane w założonym terminie. Osiągnięcie w założonym terminie przyjętych mierników oznaczać będzie osiągnięcie wyznaczonych zadań, a te z kolei oznaczać będą osiągnięcie przyjętych działań i celów.

4.3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Warunkami, jakie musi spełnić Plan Rozwoju Lokalnego, aby mogło sprawnie funkcjonować jest stworzenie możliwości udziału wszystkich partnerów społecznych w jego realizacji. Wiąże się to ściśle z: wykorzystaniem potencjału organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników; optymalne wykorzystanie

kompetencji i zasobów będących w dyspozycji miasta i jego władz, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorstw; innowacyjność proponowanych rozwiązań, wyrażająca się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym; istnienie grupy lokalnych liderów.

Punktem wyjścia opracowania systemu włączenia partnerów społecznych na rzecz realizacji Planu Rozwoju Lokalnego gminy Grodziczno będzie powołanie grupy roboczej (komitet techniczny). Grupa ta powołana zostanie przez Wójta Gminy. Do zadań Komitetu Technicznego należeć będzie czuwanie nad przestrzeganiem spójności każdego projektu w odniesieniu do kierunków strategicznych i przyjętego planu działań; śledzenie realizacji i ocenianie każdego etapu wdrażania przyjętego planu działań; proponowanie rocznych programów działań; wnioskowanie o zmiany w bieżącym funkcjonowaniu Planu, udzielanie aprobaty dla nowych działań podejmowanych w ramach rozwoju lokalnego, przedstawianie Radzie Gminy zmian w działaniach podejmowanych w ramach Planu oraz przedkładanie planów nowych działań.

4.4. Public Relations planu rozwoju lokalnego

Plan Rozwoju Gminy Grodziczno posiada duże znaczenie dla władz, jak i mieszkańców miasta. Dlatego też proces jego wdrażania powinien być procesem publicznym. Szeroka akcja informacyjna władz miasta jest jednym z podstawowych gwarantów jego skutecznego wdrażania.

Public Relations (PR) określa się jako planowane i ciągłe wysiłki mające na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnego zrozumienia między daną organizacją a społeczeństwem. Działania gminy w zakresie PR są prezentowaniem całej działalności gminy związanej z wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego i wszystkich jego funkcji w procesie zaspokajania potrzeb społecznych. Jest to koncepcja zmniejszania dystansu w stosunkach między władzami miasta a jego mieszkańcami.

Działalność PR obejmuje: stosunki z mediami; wspieranie wprowadzania nowych inwestycji; budowanie image całej gminy, by sprzyjać jej inwestycjom, komunikacji z gminą, lobbying, doradztwo.

Zadania PR dla Planu Rozwoju Lokalnego są różne w zależności od grup, do których są skierowane. Polegają one na:

- w stosunku do pracowników Urzędu Gminy: kreowanie postaw zadowolenia z pracy, władz miasta i realizowanych zadań;
- w stosunku do mieszkańców: upowszechnianiu informacji o perspektywach działania władz gminy, zmianach w zarządzaniu, koniecznych nakładach finansowych; informowanie o celach i perspektywach gminy, o jej akcjach na rzecz najbliższego otoczenia.

